

Mijn broodtrommel is leeg

Ina is tien en haar broer Thomas zeven. Ze gaan samen naar dezelfde school. Ina vindt dat niet erg, zo kan ze haar kleine broer in het oog houden tijdens de speeltijd. Af en toe ziet ze hem samen spelen met zijn klasgenoten, maar dat is niet vaak. Dikwijls zit hij naast haar op de bank, samen kijkend hoe hun kameraden pret hebben met elkaar. Het gebeurt, maar heel zelden, dat ze mogen mee spelen. Dit gebeurt vooral tijdens voetbal of tikkertje, omdat er niemand de tikker wil zijn of omdat er in één van de voetbal ploegen iemand ontbreekt. Voor de rest zitten Ina en Thomas te kijken en af te wachten wanneer de bel gaat. Met een beetje geluk gebeurt er niets. Met wat minder geluk komt er iemand hun uitdagen, uitmaken, plagen, pesten... Ina laat het over zich heen gaan. Ze laat hen maar kletsen, alleen wanneer ze haar broer komen lastig vallen komt ze tussen beiden. Meestal eindigt het dat zij de schuld krijgt en straf moet schrijven.

Maar het ergste is wanneer ze in de refter zitten en hun boterhammen moeten eten. Dat is een hel moment! Met wat geluk heeft zij en Thomas boterhammen met choco in hun brooddoos. Met wat minder geluk hebben ze enkel een droge koek bij.

Maar het gebeurde ook dat er helemaal niets in stak. Of nog erger wanneer ze op een middag ontdekte dat er groene/blauwe schimmel aan haar boterham hing. Wat het helemaal compleet maakte was dat één van haar klasgenoten het had opgemerkt en voor heel de refter riep: 'Ina heeft schimmel aan haar boterhammen. leuw! Geen wonder dat ze zo stinkt!'

Ina schaamde zich dood, net als Thomas, die gauw keek naar hoe zijn boterhammen eruit zagen. Gelukkig hadden de zijne niets.

Het was iedere middag een stress moment voor beiden. Een schaamte gevoel dat steeds dag in dag uit meester kwam maken van hun geest.

Niemand van haar klasgenoten bood haar een boterham aan, ook al wisten ze dat er niets in haar brooddoos stak.

Maar ook niemand van de leraren die aanleg gaf om een boterham van hun eigen broodtrommel te geven.

Één keer, één keer kregen Thomas en zij droge toastjes met wat boter. Enkel omdat ze al twee dagen achter elkaar niets bij hadden en iemand van Ina's klas het was komen melden.

Zonder schroom kwam de leerkracht de toastjes op tafel leggen en zei hoogmoedig. 'Laat dit geen gewoonte worden.' Ina keek haar beschamend aan, alsof het haar schuld was dat er niets in haar trommel zat.

Ina wist dat haar ouders arm waren. Niet alleen de klas hoefde haar dat iedere dag in te prenten, ook thuis was het duidelijk dat het gezin arm was. De verwarming brandde tijdens de winter enkel in het begin van de maand, op het einde niet meer omdat de teller werd afgezet, omdat anders de kosten te hoog opliepen. In bad gaan gingen ze maar één keer per week. Eerst gingen Thomas en zij, daarna gingen haar moeder en vader en dat allemaal in hetzelfde water. Wat het eten betrof was het even spannend als smiddags. Alleen was er hier niemand die op je vingers kon zien of je met de vinger kon wijzen. Warm eten was iets uitzonderlijk, enkel om de twee dagen werd er gekookt. Wat aardappelen, groentjes. Vlees niet want dat was te duur.

De kleding die ze droegen waren allemaal tweedehands, meestal kleding die ze kregen van gezinnen van het school. Zo werden Ina en Thomas nog extra gepest. De opmerkingen als, 'ik had dat vorig jaar aan,' of 'hey dat is van mij wat je nu draagt,' waren nog gewone opmerkingen. De nare waren vooral, 'het staat je dik,' of 'zoiets afschuwelijk, geluk dat ik het maar één keer gedragen heb. Voor iemand als jij staat het beter.' Iemand als jij? Wat voor iemand waren Ina en Thomas dan? Buitenaardse wezens, uitschot, armoedzaaiers... Of het ideale woord, een doelgroep!

Want mensen worden in categorieën gezet, ook zij.

Ina was dikwijls kwaad geweest op haar ouders, maar naarmate ze ouder werd verdween die woede in teleurstelling. Ze was teleurgesteld door het feit dat ze nooit harder hun best hadden gedaan.

Haar vader werkte bij de spoorweg en haar moeder had een ziekte uitkering. Vijf jaar geleden hadden ze haar gediagnosticeerd met een hernia, sindsdien ging het niet meer om te gaan werken. De kosten liepen op met als gevolg dat alles in het leven duur werd. Zo duur dat het ieder jaar kiezen was of Sinterklaas mocht langskomen of de Kerstman...

Ina's ouders maakte vaak ruzie over hun geldproblemen, dat zorgde ervoor dat de spanningen thuis niet sfeervol waren, net als op school. Voor ontspanning gingen Ina en Thomas op hun kamer die ze samen deelde, want de kamer van Thomas was afgesloten wegens teveel vocht en schimmelplekken. Op de kamer speelde ze dan Monopoly of lazen ze strips en boeken van de bib.

Thomas was jonger dan Ina, maar hij begreep even goed wat de problemen thuis waren, maar hij ging er rustiger mee om, terwijl Ina voor het minste ontplofte. Op school toonde ze haar mannetje, zeker tegenover haar broer, maar thuis was ze een tiran. Ze rebelleerde en al wat haar ouders vroegen of zeiden was nooit goed. Haar vader wees vooral op de slechte schoolresultaten. Het kon Ina allemaal niet schelen. Waarom zou ze goede resultaten presteren als ze toch wist dat haar ouders later nooit zouden kunnen betalen voor hoge studies...

Op familie konden ze al evenmin rekenen. De ouders van haar moeder waren allebei gestorven en die van haar vader leken zagezegd nooit geld te hebben, maar Ina wist wel dat opa en oma iedere zomer naar Spanje gingen. Af en toe kwam de buurman op bezoek. Hij werkte samen met haar vader bij de spoorweg. Als hij langskwam dan bracht hij soms een brood mee met wat kaas of had hij een extra doos koeken mee voor Thomas en Ina. Op de sociale diensten moesten ze ook niet rekenen. Zagezegd kwamen ze niet in aanmerking om een extraatje te krijgen, net als een nieuwe huurwoning, die dringend nodig was kwamen ze op een wachtlijst te staan. Het was schrijnend en onaanvaardbaar, maar toch slaagde het gezin om te vechten. Al had Ina niet dat gevoel. Zij koesterde veel wrok tegenover haar ouders. Waarom huurde ze gewoon geen ander huis? Waarom ging haar vader geen tweede job uitvoeren zodat ze wat meer eetbaars op hun bord zouden hebben? Waarom liet haar moeder de schouders zakken en kreunend het leven nemen zoals ze was?

Ina droomde om het later, als ze groot zou zijn, om het anders aan te pakken. Een goed betaalde job te vinden en een mooi appartement te huren. Ze fantaseerde zelf om Thomas bij haar te laten wonen. Alles was beter dan in dit vies vuil krot te wonen.

Ina had dromen, mooie dromen. Dromen die je niemand mag afnemen. Geen kind, geen puber, geen volwassen... zonder dromen is er geen hoop!

Het verhaal van Ina en Thomas is herkenbaar, heel herkenbaar en duurt al decennia lang zo. Men spreekt over verandering en opstand, maar toch wordt er weinig gedaan aan deze problematiek. Het hoort niet dat kinderen hun basisbehoeften niet krijgen, en als het niet van thuis uit mogelijk is. Wat houdt de politiek, maatschappij, scholen tegen om hier een hand toe te reiken. Het is nog steeds een gestigmatiseerd onderwerp, waar armoede wordt beschouwd als iets ordinair, vuil en het niet toebehoren tot deze macht en rijke maatschappij.

A. Marcelina